

POTKAN POTKAN POTKANA - V ĀĀECHĀ•CH

NedĀĀle, 15 duben 2018

VĀtšina lidí od sebe krysu a potkana nerozezná. Potkan je vĀtší, silnĀĀší a krysu u nás uĀ¼ v podstatĀ z pĀ™írody vytlaĀĀil. Krysám se lépe daĀ™ilo v dĀ™evĀĀných stavbách, kterým uĀ¼ u nás odzvonilo. Potkani jsou inteligentní, a dĀĀivĀ rychle se mnoĀĀí. Protáhnou se kaĀ¼dým otvorem, jsou Ā¼raví a nepĀ™ímo zpĀĀsobili smrt milionĀ lidí.

V ĀĀeské republice je situace opravdu hrozná, horší neĀ¼ hrozná. Jen v našem hlavním mĀĀstĀ je tĀĀcht úĀ¼asných zvíĀ™átek aĀ¼ pĀĀt milionĀ – coĀ¼ znamená, Ā¼e kaĀ¼dý z nás, vĀĀetnĀĀ miminek, si „pĀĀstuje svých pĀĀt potkanĀ. Potkani mají obdivuhodnou výdrĀ¼, a to v mnoha ohledech. PĀ™eĀ¼ijí pád z výšky aĀ¼ 15 metrů problémĀ zvládají i plavání – vydrĀ¼í šlapat vodu aĀ¼ 3 dny v kuse. Vylezou prý aĀ¼ do 13 patra… Potka také výbornĀ odolávají jedĀĀm. Vypracovali si na to nĀĀkolik strategií, které se ale v rĀĀzném prostĀ™edí mĀĀní a vyvíjejí. Například ochutnávají jen malé kousky potravy, a teprve kdyĀ¼ se ukáĀ¼e, Ā¼e je neškodná, tak ji zaĀĀnou konzumovat ve vĀtším mnoĀ¼ství. DNA potkanĀ se také mĀĀní; vyvíjejí si postupnĀ odolnost proti vĀtšinĀ standardních jedů mnoĀ¼í se neskuteĀĀnou rychlostí. Samice se mĀĀĀe bĀĀhem šestihodinového období plodnosti spĀ™it aĀ¼ s 500 vajíčky – a toto období má za rok 15 krát. Potkaní kluci se mohou páĀ™it od vĀĀku tĀ™í mĀĀsícĀ aĀ¼ do smrti neustále – umírají ve vĀĀku kolem tĀ™í let. Jeden pár tedy podle magazínu Discover mĀĀĀe za rok pĀ™ivést na svĀĀt aĀ¼ 2000 mlĀĀa pĀ™edstava… Pokud je necháte mnoĀ¼it se, dokáĀ¼í bĀĀhem nĀĀkolika málo mĀĀsícĀ svou populaci znásobit – pokud mají dostatek potravy. A to ve mĀĀstech, kde v popelnicích skonĀĀí asi 40 procent potravin, opravdu není problém.

Jsou bojovní. V 19. století byly v Anglii velmi rozšíĀ™ené souboje potkanĀ se psy. V ohrazeném prostoru proti velkému psu vypustili stovku potkanĀ. Potkani podle dochovaných pramenĀ vítĀĀzili prakticky vĀ¼dy. Ano, společnĀmi silami mohou zabít i velkou koĀ™ist, dokonce i ĀĀlovĀĀka. A pĀ™enesenĀ i miliony - protoĀ¼e pĀ™enĀšejí pĀĀknou Ā™ádku nemocí. NapĀ™říklad Weilovu Ā¼loutenku, leptospirózu, salmonelózu, myší tyfus, tuberkulózu, krysí skvrnivku a také tularemii. Mají také na svĀĀdomí morovou epidemii v EvropĀ. ZemĀ™elo na ni 25 milionĀ lidí – prakticky celá tĀ™etina Evropy. ALE – zase zapracovala EU: Podle naĀ™ízení EU uĀ¼ jsou volnĀ prodejnĀ výrobky (jedy na hubení potkanĀ jen s níĀším obsahem úĀĀinnĀ látky do 0,003% hmotnosti tj. do 3mg/kg. A navíc maximální hmotnost individuálního balení pro neprofesionální uĀĀivatele byla omezena u obilných zrn, mĀĀkkých návnad a granulí na 150g, u voskových blokĀ pak na 300g. Domestikovaný potkan V roce 1901 se konala první výstava potkanĀ, která také zahĀĀila první boom potkana coby domácího zvíĀ™ete. Velká vlna jeho oblby pĀ™išla potom v 70. a 90. letech minulého století. Dnes patĀ potkan mezi oblíbenĀ mazlíĀky dĀĀtí Ā¼ijících v bytech. Vše vlastnĀĀ zaĀĀalo podivem ĀĀlovĀĀka nad potkany nezvyklĀ barev. Místo toho, aby je lidé hubili, rozhodla se společnost potkany šlechtit. Mezi oblíbenĀ patĀ™ili hlavnĀĀ albíni. Hlodavci se zaĀĀali prodávat nejen vĀĀdĀĀm do laboratoĀ™í, ale i bohĀĀĀĀm, kteĀ™í je chovali jako nezvyklĀ domácího mazlíĀĀka. Dlouhým chovem v zajetí potkani krotli, stĀvali se pĀ™ítulnými a zcela neagresivními, celkovĀĀ se jim mĀĀnil charakter.

zajímavĀ, co?
d@niela